

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Pfv.VI.20.005/2022/6.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Osztovits András előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Kutasi és Pulay Ügyvédi Társulás (ügyintéző: Dr. Pulay Gábor ügyvéd)

Az alperes: ...

A per tárgya: önálló zálogjog érvényesítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 72.Pf.634.455/2021/5. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 11.P.86.238/2021/9-I. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria elutasítja a felperesnek az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] 2008. március 20-án M..... A..., M..... S..... T.... G..... mint adósok a B.... M..... I..... Zrt.-vel mint hitelezővel (a továbbiakban: B... Zrt.) deviza alapú kölcsönszerződést kötött ingatlan vásárlás céljából. Ugyanezen a napon 2020. március 20-án a B.... Zrt., valamint az alperes között ingatlant terhelő önálló zálogjogot alapító szerződés jött létre az alperes tulajdonát képező ingatlanra, amely alapján a zálogjogosult 52.087 CHF összeg erejéig a szerződés feltételei szerint jogosulttá vált az önálló zálogjoggal terhelt ingatlanból kielégítést keresni.

[2] 2008. március 20-án a B... Zrt. mint átruházó és a felperes mint átvevő között önálló zálogjogot átruházó szerződés jött létre, az önálló zálogjogot a B.... Zrt. részére az ingatlanügyi hatóság bejegyezte, az átruházást követően azt a felperes javára átjegyezte. 2008. április 1-jén a B.... Zrt. a kölcsönszerződésből eredő követelését a felperesre engedményezte. 2017. április 17-én a felperes a zálogszerződést 15 napos határidővel felmondta.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[3] A felperes keresetében annak tűrésére kérte kötelezni az alperest, hogy 52.087 CHF és késedelmi kamata erejéig az ingatlanból kielégítést keressen. Keresetének jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: rPtk.) 269. §-át, 251-268. §-át jelölte meg, keresetét a B... Zrt. javára alapított önálló zálogjognak a közte és a B... Zrt. között létrejött refinanszírozási jogviszonyra tekintettel történt átruházására, jogutódként az átruházott zálogszerződés felmondására alapította.

[4] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, hogy az engedményezés, a kölcsönszerződés, a zálogszerződés, az önálló zálogjog átruházásáról szóló szerződések nem jöttek létre, illetve azok érvénytelenek.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélete

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megítélése szerint az alperes eleget tett a bizonyítási kötelezettségének arra vonatkozóan, hogy a felperes ismerte az alapul szolgáló jogviszonyt. Erre tekintettel az alperes az rPtk. 269. § (3) bekezdése alapján érvényesíthette a perben az önálló zálogjog alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogait és kifogásait. Az elsőfokú bíróság szerint az alperes a kölcsönszerződés érvénytelenségére attól függetlenül hivatkozhatott, hogy az alapul szolgáló jogviszonyban nem volt szerződő fél, különös tekintettel azon jogi érdekére, hogy hivatkozása a kielégítési jog túrése iránti kötelezettsége alól történő szabaduláshoz vezethet.

[6] Az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta a kölcsönszerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázati tájékoztatás hiánya miatt. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés és az annak részét képező üzletszabályzat egyetlen pontjában sem található tájékoztatás az adósokat terhelő árfolyamkockázatról, a tájékoztatás teljes mértékben hiányzik, ezért a kölcsönszerződés deviza alapú elszámolásra vonatkozó rendelkezései tisztességtelenek, ezért a teljes szerződés az rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján érvénytelen.

[7] Az elsőfokú bíróság szerint a jelen perben nincs lehetőség az érvénytelenség felperes által megjelölt jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítására a kérelemhez kötöttség korlátjára és arra tekintettel sem, hogy a felperes mint engedményes a kölcsönszerződés kapcsán nem is kérhetné ezen jogkövetkezmény alkalmazását. Érvényessé nyilvánítás hiányában a keresetet el kellett utasítani.

[8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel úgy ítélte: a zálogszerződés 1. és 10. pontja alapján teljesült a 2/2021. PJE határozat azon követelménye, hogy a felperes a zálogjog megszerzésekor legalább arról tudott, hogy az önálló zálogjogot egy másik jogviszonyra tekintettel, annak biztosítékeként alapították. Az alperes igazolta az rPtk. 269. § (3) bekezdése szerint kifogásolási joga feltételének fennállását. Ez a jogszabályi rendelkezés pedig megnyitja az rPtk. 251. § (3) bekezdése rendelkezései alkalmazásának lehetőségét. Ez utóbbi jogszabályhely szerint a zálogtárggyal való felelősség terjedelme ahhoz a követeléshez igazodik, ami magában foglalja a követelés alapjául szolgáló kölcsönszerződés érvényességének vizsgálhatóságát is, tekintettel arra, hogy ha nincs érvényes kölcsönszerződés, akkor nincs érvényesíthető követelés sem, amit a zálogjog biztosíthatna.

[9] A másodfokú bíróság a kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének vizsgálata körében arra utalt, hogy az rPtk. 209. § (1) bekezdésének feltételei vizsgálata nélkül, az rPtk. 209. § (4) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján kellett azt vizsgálni, hogy a hitelezői tájékoztatás megfelelő volt-e, illetve annak alapján az árfolyamváltozásból és a külföldi kamatláb megváltozásából eredő alperesi fizetési kötelezettség az átlagos fogyasztó számára érthető és világos volt-e. A másodfokú bíróság e körben utalt a Kúria 6/2013. PJE és 2/2014. PJE határozatában, valamint az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) C-51/17. számú ügyben kifejtett szempontokra is. A másodfokú bíróság úgy ítélte, hogy az árfolyamkockázati tájékoztató hiányában a szerződéses rendelkezések nem voltak világosak, egyértelműek, azok alapján nem volt megállapítható az adósok számára, hogy az árfolyamkockázatnak milyen hatása van a fizetési kötelezettségükre, a kockázatviselésnek pedig nincs felső határa.

[10] A másodfokú bíróság szerint az rPtk. 251. § (3) bekezdésére tekintettel nincs lehetőség a kölcsönszerződés érvénytelensége miatt érvényesíthető követelés hiányában a zálogjog érvényesítésére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[11] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetének helyt adó, másodlagosan az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdésébe, 269. § (1) és (3) bekezdésébe, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: rPp.) 206. § (1) bekezdésébe, a 2/2021. PJE határozatba és az Alaptörvény XXVIII. cikkébe ütköző módon jogszabálysértő. Álláspontja szerint mivel az alperes az alapul fekvő jogviszony alapján fizetési kötelezettséget nem vállalt, nem volt adósa a kölcsönnek, így azzal szemben kifogása sem állhat fenn, így nem hivatkozhatott a kölcsönszerződés érvénytelenségére az rPtk. 269. § (3) bekezdése alapján. A felperes szerint az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző módon mérlegelték a rendelkezésre álló okiratokat, azokból nem volt minden kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes az alapul fekvő jogviszony létezéséről tudott volna az önálló zálogjog megszerzésekor. A felperes utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság az rPtk. 209. § (4) bekezdése alapján vizsgálta a kölcsönszerződés érvénytelenségét, amely szabály a szerződés létrejöttékor még más tartalommal volt hatályban. Az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerinti tényállási elemek vizsgálata az eljárás során elmaradt.

[12] A felperes vitatta a jogerős ítéletnek azt a következtetését is, hogy a kölcsönszerződésből semmilyen követelés nem keletkezett és nem áll fenn, ezért az önálló zálogjog érvényesítésének akadálya van. Ez a jogértelmezés összeegyeztethetetlen az Alaptörvény XXVIII. cikkével. Amennyiben az alapul fekvő kölcsönszerződés érvénytelen lenne és az alperes jogosult lenne a felperessel szemben erre hivatkozni, akkor sem hagyható figyelmen kívül, hogy a kölcsönszerződés felei közt elszámolási jogviszony áll fenn, tekintettel arra, hogy kölcsönösen teljesítettek egymásnak. Ennek az elszámolásnak az elvégzésére vonatkozó kötelezettség mindkét felet terheli, az elszámolást mindkét fél jogosult követelni az rPtk. 237. §-a alapján. A felperes szerint amennyiben az érvénytelenségi kifogás alapos, az nem szünteti meg a felek teljesítési kötelezettségeit, legfeljebb azok mértékét, esedékességét változtathatja meg az alkalmazandó jogkövetkezmény függvényében. Figyelemmel arra, hogy az összecszerűség állítása a zálogkötelezetti védekezés része, azzal kapcsolatban a bizonyítási teher az rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a kifogást felhozó zálogkötelezetten van. Tekintettel arra, hogy ez nem történt meg, az érvénytelenség fennállása pedig önmagában nem szünteti meg a teljesítési kötelezettséget, sem az azt biztosító zálogjogot, az alperes védekezése nem lehetett alkalmas a kereset elutasítására.

[13] A felperes a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését is kérte, az rPp. 155/B. § (1) bekezdése alapján indítványozva az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezését a 2/2021. PJE határozat Alaptörvény ellenességére tekintettel.

[14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[15] A Kúria először a felperes Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése iránti kérelmről határozott az rPp. 155/B. § (3) bekezdése alapján. A Kúria utal arra, hogy a Pp. 155/B. § (2) bekezdésében a fél részére biztosított eljárási lehetőség nem köti a bíróságot. A bírónak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontján és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv. 25.) §-án alapuló döntése szuverén döntés. A bíró akkor kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, amikor az a meggyőződése alakul ki, hogy az alkalmazandó jogszabály alkotmányellenes. Erre utal az is, hogy nem felel meg az alkotmánybírósági eljárásban az indítvánnyal (bírói kezdeményezéssel) szemben támasztott törvényi követelménynek, ha az eljáró bíró pusztán utal arra, amit a fél a keresetében, vagy az eljárás során a jogszabály alkotmányellenességével kapcsolatban felhozott [3058/2015. (III. 31.) AB végzést], hanem az eljáró bírónak önálló érvet kell szolgáltatni arra vonatkozóan, hogy az alkalmazandó jogszabályt milyen indokok alapján tartja alkotmányellenesnek. A Kúria sem a 2/2021. PJE határozat rendelkező részében, sem az azt követő kúriai joggyakorlatban nem találta megállapíthatónak a felperes indítványában foglaltakat, a rendelkező rész egyértelmű, jól beazonosítható módon határozza meg önálló zálogjog esetén a zálogjogosult és a zálogkötelezett jogait és kötelezettségeit, semmilyen olyan új jogi kötelezettséget nem állapít meg, amit az rPtk. 269. §-a nem tartalmaz. Mindezekre figyelemmel a felperes indítványát elutasította.

[16] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.

[17] A Kúria több határozatában már állást foglalt arról, hogy önálló zálogjog kötelezettje felhozhatja az önálló zálogjoggal szemben érvényesíthető kifogásként a rPtk. 269. § (3) bekezdése szerinti, többek között az alapügylet érvénytelenségével összefüggő kifogásokat akkor, ha – a 2/2021. Polgári jogegységi határozatának megfelelően – biztosítéki céllal került alapításra az önálló zálogjog és a zálogjog közvetlen megszerzőjének jogutódja a zálogjog megszerzésekor legalább arról tudott, hogy az önálló zálogjogot egy másik jogviszonyra tekintettel, annak biztosítékaként alapították, mert ez utóbbi körülményt úgy kell tekinteni, hogy az alapul szolgáló jogviszonyt ismerte (Gfv.VI.30.144/2021/6, Gfv.VI. 30.361/202/6.).

[18] Az rPtk. 269. §-a szerint az önálló zálogjog dologi adósság, ugyanakkor nem zárja ki a törvény az önálló zálogjog biztosítéki célú alkalmazását sem. Erre utal az rPtk. 269. § (3) bekezdése, mely kifejezetten megengedi a zálogkötelezettnek, hogy az önálló zálogjog alapjául szolgáló jogviszonyból eredő jogait és kifogásait érvényesítse a zálogjogosulttal és annak egyes jogutódaival szemben. Ilyen, az önálló zálogjog alapjául szolgáló jogviszony tipikusan az a kölcsönszerződés, amelyben a kölcsön folyósításának feltételeként írják elő a zálogjog alapítását.

[19] Az önálló zálogjog biztosítéki célú alapítása fiduciárius ügylet: a zálogjogosult kielégítési jogát ebben az esetben a felek megállapodása korlátozza. Míg a járulékos zálogjog esetében a törvényi járulékoság intézménye teremti meg a kapcsolatot a zálogjog és a biztosított követelés között, addig a biztosítéki célú önálló zálogjog esetében a felek megállapodása kapcsolja össze a zálogjogot és a biztosított követelést. Az önálló zálogjog ilyenkor, tehát biztosítéki célú alapítás esetén sem járulékos kötelezettség, jogi sorsa nem függ a biztosított követelés jogi sorsától, az alapügylet érvénytelensége például nem teszi magát a zálogszerződést is érvénytelenné. A biztosítéki célból fakadó következmények azonban a felek jogviszonyának részévé válnak, a jogosult tehát a dologi jogosultságait csak a biztosítéki célból fakadó korlátokkal, a zálogjoggal biztosított követelés érvényesítése érdekében gyakorolhatja.

[20] Az önálló zálogjog közvetlen megszerzőjének jogutódja esetében – az rPtk. 269. § (3) bekezdésének helyes értelme szerint – akkor állapítható meg, hogy ismerte az alapul szolgáló jogviszonyt, ha ténylegesen megismerte az alapjogviszony konkrét, az önálló zálogjog érvényesíthetőségére kiható tartalmát, vagy elvárható volt tőle, hogy ebben a körben az alapügyletet megismerje. Ha a jogutód tudott arról, hogy az önálló zálogjogot valamely más szerződés, például kölcsönszerződés biztosítékaul alapították, tehát a zálogjog megszerzésekor legalább az alapul szolgáló jogviszony létéről tudomása volt, akkor – az rPtk. 4. § (4) bekezdésére figyelemmel – elvárható volt tőle, hogy tájékozódjon az alapügylet tartalmáról, annak az önálló zálogjog érvényesíthetőségét befolyásoló kikötéseiről. Az ilyen jogutódot ezért úgy kell tekinteni, hogy a szerzéskor az alapjogviszony ismeretében volt.

[21] Az önálló zálogjog kötelezettje az rPtk. 269. § (3) bekezdésében meghatározott jogosultakkal szemben az alapul szolgáló jogviszonyból eredő jogait és kifogásait is érvényesítheti, így arra is hivatkozhat, hogy az alapügylet létre sem jött, vagy érvénytelen, illetőleg az alapjogviszony alapján fennálló követelés kisebb annál az összegnél, amelynek biztosítására az önálló zálogjogot alapították, illetve hogy az alapügylet az önálló zálogjogból való kielégítési jog megnyílását – az önálló zálogjogot alapító szerződésben foglaltakhoz képest – további feltételekhez köti, és ezért nem vagy kisebb mértékben köteles a zálogtárggyal való helytállásra.

[22] Ezeket a jogokat és kifogásokat a biztosítéki céllal alapított önálló zálogjog esetén a zálogkötelezett az önálló zálogjog közvetlen megszerzőjén és annak az ingyenesen szerző jogutódján kívül azzal a jogutóddal szemben érvényesítheti, aki a szerzéskor ismerte az önálló zálogjog alapjául szolgáló jogviszonyt. Attól a jogutódtól, aki a zálogjog megszerzésekor legalább arról tudott, hogy az önálló zálogjogot egy másik jogviszonyra tekintettel, annak biztosítékaként alapították, elvárható volt, hogy az alapügyletnek az önálló zálogjog érvényesíthetőségére kiható tartalmát megismerje, ezért az ilyen jogutódot úgy kell tekinteni, hogy az alapul szolgáló jogviszonyt ismerte.

[23] A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság a felmerült bizonyítékok helyes mérlegelésével [rPp. 206. § (1) bekezdés] foglalt állást arról, hogy a keresetlevélben részletezett tartalmú refinanszírozási jogviszony és az önálló zálogjogot alapító szerződés alapjogviszonyra utaló 1. és 10. pontjai alkalmasak, egyben elegendők annak kétségmentes megállapítására, hogy a felperes tudott arról, hogy a perbeli zálogjogot egy másik jogviszonyra tekintettel, annak biztosítékaként alapították. A 2/2021. Polgári jogegységi határozatban kifejtettek alapján megállapítható ugyanis, hogy a felperestől – az

alapkonstrukcióra tekintettel, melyben ő volt a refinanszírozó, majd engedményezéssel meg is szerezte az alperessel szembeni követelést – elvárható volt, hogy az alapügyletnek az önálló zálogjog érvényesíthetőségére kiható tartalmát megismerje.

[24] A Kúria már arról is állást foglalt, hogy a fenti jogosultság az alperest mint önálló zálogkötelezettet a zálogjogosult jogutódja által vele szemben a zálogtárgyból való kielégítés tüzésére kötelezés iránt indított perben abban az esetben is megilleti, ha az önálló zálogjoggal biztosított kölcsönszerződésben félként nem vett részt (Pfv.I.20.261/2022/7.).

[25] Az alperes által a fentiek szerint hivatkozható, a kölcsönszerződés érvénytelenségére vonatkozó kifogása pedig megalapozott. E körben a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság a Kúria e tárgykörben született jogegységi határozatai (2/2014. és 6/2013 PJE határozat), a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK tanácsi irányelv, az Európai Unió Bírósága joggyakorlata figyelembevételével helyesen ítélte meg a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezéseinek tisztességtelenségét (rPtk. 209. §), az e körben kifejtett érvekkel a Kúria egyetért, azok megismétlése nélkül ezekre visszautal.

[26] Az önálló zálogjog esetén az önálló zálogjogból fakadó kielégítési jog korlátozottan, csak az ügylet biztosítéki céljának megfelelően gyakorolható. A felek közötti jogviszony tartalmát csak a dologi és a kötelmi jogosultságok és kötelezettségek együttes figyelembevétele révén lehet megállapítani. Dologi jogi szempontból a jogosultat a zálogszerződésben rögzített tartalommal korlátlanul megilletik az önálló zálogjogból fakadó jogosultságok. Ez harmadik személyek irányában azt jelenti, hogy ő az adott vagyontárgy jogosultja. A felek belső, kötelmi jogviszonya alapján viszont a kapott dologi jogosultságokkal csak meghatározott biztosítéki cél érdekében, az e célból fakadó korlátokkal, elszámolási kötelezettség mellett élhet. Ezért az önálló zálogjog jogosultja az önálló zálogjogból fakadó jogokat kizárólag a zálogjoggal biztosított követelés érvényesítése érdekében gyakorolhatja.

[27] A jogviszony fiduciárius jellegéből következik, hogy a dologi jogosultságnak a kötelmi jogi korlátokkal együttes értékelése a garanciája annak, hogy ne lehessen kétszeresen, az adóssal szemben a biztosított követelés fennállásának hiányában is igényt érvényesíteni. A dologi és a kötelmi igénynek az ily módon való összekapcsolásával valósulhat meg a valóságos jogvédelem, mert így biztosítható, hogy ha a zálogjogot érvényesítik, akkor abban a mértékben megszűnik a személyes kötelezettség, ha pedig a személyes követelés érvényesítésére kerül sor, ezzel megszűnik az adósnak a zálogjog alapján fennálló helytállási kötelezettsége. A biztosítéki célból fakadó következmények így válnak a felek jogviszonyának részévé.

[28] A felperes felülvizsgálat kérelmében hivatkozott arra is, hogy a kölcsönszerződés esetleges érvénytelensége sem eredményezhetné azt, hogy zálogjogosultként semmilyen követelést nem érvényesíthet, az eljáró bíróságoknak az érvényessé nyilvánítás jogkövetkezményeit kellett volna alkalmazniuk, azzal, hogy az alperes nem bizonyította a helytállása felperes által megjelölttől eltérő összegét. A felperes hivatkozásával ellentétben azonban sem az rPtk. 269. § (3) bekezdéséből, sem a 2/2021. PJE határozatból nem következik olyan rendelkezés, amely a bizonyítási kötelezettséget – a zálogkötelezettre

terhesebben – megfordítaná, és a bírói gyakorlat szerint is az önálló zálogjog jogosultjának kell bizonyítania az alapjogviszonyból fennálló követelés összecszerűségét (Pfv.I.20.861/2020/8., Pfv.VI.20.160/2022/6.). Ezért téves a felperes jogi álláspontja, amely szerint az rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a „zálogkötelezetti védekezés részét képező összecszerűség állítása” körében az alperest terhelte bizonyítási kötelezettség.

[29] A fentiekén túl a felperes jelen perben a kölcsönügylettől függetlenül, kizárólag a zálogkötelezettel szemben érvényesített igényt. Miután ezt megelőzően a kölcsönügyletből eredő igényének érvényesítésére nem került sor, illetve eltérő jogi álláspontja folytán nem ehhez igazította a zálogkötelezettel szembeni igényét, ezért az alperes alapos anyagi jogi kifogásának következménye csak a kereset elutasítása lehet, mert a felperes alperessel szembeni igénye – a fent kifejtett biztosítéki jellegre tekintettel – nem lehet az önálló zálogjogi szerződésben meghatározott keretösszeg, az a fennálló kölcsönköveteléstől ebben az értelemben nem függetlenedhet.

[30] A kölcsönügyletnek az alperes nem alanya, így eljárásjogi okból kizárt, hogy akár a felperes kereseti kérelme alapján, akár az alperes alapos kifogásának eredményeként az érvénytelen kölcsönszerződés jogkövetkezményének levonásával kerüljön meghatározásra az önálló zálogjog alapjául szolgáló követelés nagyságrendje. E megállapításnak nem mond ellent a jelen ügytől eltérő tényállású, ezért nem irányadó Pfv.I.20.861/2020. számú ügyben – ahol az önálló zálogjog kötelezettje egyben a biztosított kölcsönszerződés adója is – a Kúria 8. számú végzésének útmutatása sem, amely szerint az érvénytelenségi perben az érvénytelenség jogkövetkezményeit alkalmazva a rendelkezési elv által kijelölt eljárásjogi keretek között kell lehetőséget adni arra, hogy a felperes a tartozás összegét bizonyítsa, amelynek kiegyenlítéséért a zálogkötelezett helytállni tartozik a zálogtárggyal. Összességében mindezek alapján az alperes a jelen kifogása keretében az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását nem kérhette (Gfv.VI.30.174/2021/2.), és a kölcsön adósának perbenállása, vagy vele szemben már lefolytatott perben történt igényérvényesítés nélkül sem kerülhetett sor ilyen jogkövetkezmény levonására.

[31] A perbeli esetben az alperes alapos anyagi jogi kifogása miatt a fentiek alapján a keresetet elutasító ítélet érdemben nem jogszabálysértő, ugyanakkor a Kúria mellőzi a jogerős ítéletből a kölcsönszerződés érvénytelenségének általános jogkövetkezményére vonatkozó téves megállapításokat [71], miután az érvénytelenség nem jelent egyben naturalis obligatiót, és a kölcsönszerződés teljes érvénytelensége sem jelenti azt a jelen perbeli követelésre vonatkoztatva, hogy „a kölcsönszerződésnek nincs érvényes tartalma, amely bármely összegű követelést megalapozhatna.” Ez a mellőzött indokolás a jelen jogvitában érintett kérdések elbírálásához nem szükséges, mert a keresetről való döntéshez a felperes jövőbeli esetleges igényérvényesítésének kérdései nem tartoznak hozzá.

[32] A Kúria mindezekre figyelemmel az érdemben helyes jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

2/2021. PJE

A döntés elvi tartalma

Az önálló zálogkötelezett a zálogjogosult jogutódja által vele szemben a zálogtárgyból való kielégítés tűrésére kötelezés iránt indított perben az alapjogviszonyból származó kifogásait abban az esetben is felhozhatja, ha az önálló zálogjoggal biztosított kölcsönszerződésben félként nem vett részt.

Zárórész

[33] A felülvizsgálati eljárásban pernyertes alperesnek – igazolt – költsége nem merült fel, ezért arról a Kúria az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 79. § (1) bekezdése alapján nem határozott.

[34] Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján – kérelemre – tárgyaláson bírálta el.

[35] A Kúria ítélete ellen a felülvizsgálatot a rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. november 8.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András s.k. előadó bíró,
Dr. Farkas Attila s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

S.K.

bírószági ügyintéző